Lieta Nr.A420164015

SKA-1431/2015

# L Ē M U M S

Rīgā 2015.gada 20.novembrī

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesnese V.Krūmiņa

tiesnese V.Kakste

tiesnese R.Vīduša

rakstveida procesā izskatīja /pers. A/ blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 21.septembra lēmumu izbeigt tiesvedību lietā.

**Aprakstošā daļa**

[1] Pieteicējs /pers. A/ vērsās Kultūras ministrijā (turpmāk – ministrija) ar iesniegumu, kurā norādīja, ka Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja (turpmāk – muzejs) Latvijas amata meistaru izstrādājumu vērtēšanas komisija (turpmāk – komisija) nepamatoti liedza pieteicējam piedalīties 2014.gada 9. un 10.augustā muzeja rīkotajā amatniecības izstrādājumu tirgū, kas norisinājās pasākuma „Mūsdienu amatniecības festivāls" ietvaros muzeja teritorijā. Saistībā ar to pieteicējs lūdz atlīdzināt personisko un morālo kaitējumu.

[2] Kultūras ministrija ar 2014.gada 25.septembra lēmumu Nr.5.1-2-148 atzina, ka komisija nav pieļāvusi prettiesisku faktisko rīcību. Lēmumā secināts, ka, ievērojot Muzeju likuma 7.panta otrās daļas 3.punktu un Valsts pārvaldes iekārtas likuma 87.panta 2.punktu, muzeja rīkotais pasākums ir valsts sniegts pakalpojums privāto tiesību jomā, jo minētā pakalpojuma sniegšana nav valsts pārvaldes funkcija.

[3] Par ministrijas lēmuma atcelšanu un morālā kaitējuma atlīdzināšanu pieteicējs vērsās tiesā.

[4] Administratīvā rajona tiesa ar 2015.gada 21.septembra lēmumu izbeidza tiesvedību lietā, pamatojoties uz turpmāk minēto.

[4.1] No Muzeju likuma 7.panta pirmās daļas un otrās daļas 3.punkta un Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumu Nr.925 „Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja nolikums" (turpmāk – noteikumi Nr.925) 1.punkta un 4.4.apakšpunkta izriet, ka Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs ir kultūras ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde un viens no tās uzdevumiem ir nodrošināt izglītojošu pasākumu organizēšanu sabiedrībai.

Atbilstoši pasākuma koncepcijai pasākums ir visu paaudžu Latvijas lauku un pilsētu amatnieku tikšanās, sarunu, mācīšanās, izrādīšanās, pieredzes apmaiņas un svētku svinēšanas vieta. Pasākuma koncepcija, kas paredz pasākuma apmeklētājiem tādas aktivitātes kā mūsdienu amatniecības prasmju

demonstrējumus un radošās darbnīcas, atbilst noteikumu Nr.925 4.4.apakšpunktā ietvertajam muzeja uzdevumam – nodrošināt izglītojošu pasākumu organizēšanu. Tāpēc nepamatots ir ministrijas viedoklis, ka muzeja rīkotais pasākums ir valsts sniegts pakalpojums privāto tiesību jomā. Valsts primāri darbojas publisko tiesību jomā, darbība privāto tiesību jomā ir izņēmums. Šaubu gadījumā tiesību norma tiek uzskatīta par publiski tiesisku. Tādējādi, rīkojot pasākumu, muzejs ir darbojies publisko tiesību jomā.

[4.2] Tā kā pieteicējs nav amatnieks un viņa piedāvātā prece – tipogrāfiski izdotas grāmatas –, nav amatniecības izstrādājums, preces neatbilst nolikuma 10.1.apakšpunktam. Tāpēc muzejs bija tiesīgs atteikt pieteicējam dalību pasākumā, pamatojoties uz nolikuma 11.1.apakšpunktu. Tāpēc pieteicējam nav subjektīvo tiesību prasīt, lai pieteicējam tiktu izsniegta atļauja dalībai pasākumā.

[4.3] Komisija vai atsevišķi tās locekļi, uzklausot pieteicēju un pieņemot lēmumu, nav pieļāvuši būtiskus procesuālus pārkāpumus.

[4.4] Pieteicējs saskata vienlīdzības principa pārkāpumu, jo muzejs uz pasākumu uzaicināja divus citus grāmatu izdevējus. Tā kā notikusi atsevišķu dalībnieku ārpuskārtas uzaicināšana uz pasākumu, ir saskatāms vienlīdzības principa pārkāpums. Tomēr, kaut arī ir saskatāmas vienlīdzības principa pārkāpuma pazīmes, priekšroka piešķirama tiesiskuma principam, tā kā tiesiskās vienlīdzības princips nerada tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi prettiesiskas salīdzināmās situācijas gadījumā. Līdz ar to pieteicēja atsauce uz salīdzināmu situāciju, kurā muzejs rīkojies prettiesiski, uzaicinot dalībai pasākumā pretendentus ārpus kārtas, nevar ietekmēt šīs lietas iznākumu. Ievērojot minēto, pieteicējam nav subjektīvo tiesību prasīt atzīt muzeja rīcības prettiesiskumu, liedzot pieteicējam tiesības piedalīties pasākumā. Tāpēc tiesvedība izbeidzama.

Nav pamata dziļāk vērtēt tiesiskās vienlīdzības principa pārkāpumu, jo tas būtu jautājums, kas būtu izskatāms konkurences tiesību ietvaros. Pieteicējs šīs lietas ietvaros ar iesniegumu Konkurences padomē nav vērsies. Tāpēc bez ievērības atstājami pārējie pieteicēja argumenti, kuri būtu izvērtējami, skatot lietu pēc būtības.

[4.5] Tā kā par pamatprasījumu tiesvedība izbeidzama, nav pamata arī lemt par atlīdzinājuma piešķiršanu.

[5] Par apgabaltiesas lēmumu pieteicējs iesniedzis blakus sūdzību, kas pamatota ar to, ka tiesa nepamatoti izbeidza tiesvedību lietā, jo pret pieteicēju pieļauti pārkāpumi, it īpaši vienlīdzības principa pārkāpums.

**Motīvu daļa**

[6] No Muzeju likuma 7.panta pirmās daļas izriet, ka muzejs ir sabiedrībai pieejama izglītojoša un pētniecības institūcija, kuras uzdevums ir atbilstoši muzeja darbības specifikai vākt, saglabāt un popularizēt sabiedrībā dabas, materiālās un nemateriālās kultūras vērtības, kā arī sekmēt to izmantošanu sabiedrības izglītošanai un attīstībai.

Atbilstoši likuma 7.panta otrās daļas 3.punktam viena no muzeju funkcijām ir sabiedrības izglītošana, materiālās un nemateriālās kultūras un dabas vērtību popularizēšana, veidojot ekspozīcijas un izstādes, kā arī izmantojot citus ar muzeja darbību saistītus izglītošanas un popularizēšanas veidus.

No noteikumu Nr.925 3.punkta izriet, ka viena no muzeja funkcijām ir izglītojošā darba veikšana, savukārt minētās funkcijas īstenošanai atbilstoši 4.4.apakšpunktam muzeja uzdevums ir nodrošināt izglītojošu pasākumu organizēšanu.

Tādējādi no minētajām tiesību normām, kas regulē muzeja darbību valsts pārvaldes jomā, izriet, ka materiālo un nemateriālo kultūras vērtību popularizēšana un sekmēšana sabiedrības izglītošanai un attīstībai, tostarp rīkojot izglītojošus pasākumus, ir viens no muzeja pamatdarbības veidiem.

Līdz ar to pārbaudāms, vai konkrētais pasākums atbilst minētajam muzeja darbības veidam.

[7] Muzejs ir apstiprinājis pasākuma koncepciju un nolikumu.

Pasākuma koncepcijā norādīts, ka vairāk nekā četrdesmit gadu laikā, rīkojot tautas lietišķās mākslas izstrādājumu gadatirgus, muzejs ir uzkrājis ievērojamu pieredzi par tautas lietišķās mākslas attīstību un par latviešu tradicionālās amatniecības saknēm, turpināšanos, interpretācijām un pārvērtībām gadu desmitu laikā. Lai precīzāk izzinātu un iezīmētu šo pārvērtību amplitūdu un lai reaģētu uz Latvijas amatnieku radošo izpausmju pieaugošo daudzveidību, muzejs vēlas iedibināt jaunu tradīciju, rīkojot Mūsdienu amatniecības festivālu. Festivālā aicināti piedalīties Latvijas amatnieki, kas strādā ar visdažādākajām metodēm un materiāliem, savos darinājumos apvienojot amata prasmes, tehnoloģiju attīstības un mūsdienu dizaina elementus. Festivāla pārstāvētajiem izstrādājumiem jābūt reizē gan spogulim mūsdienu sabiedrības pieprasījumam pēc unikāliem produktiem, gan jāveido apmeklētāju individuālā gaume un jāapliecina alternatīvas vienveidīgām masveida ražošanas izpausmēm. Festivāls būs visu paaudžu Latvijas lauku un pilsētu amatnieku tikšanās, sarunu, mācīšanās, izrādīšanās, pieredzes apmaiņas un svētku svinēšanas vieta. Amatnieki aicināti piedāvāt festivāla apmeklētājiem mūsdienu amatniecības prasmju demonstrējumi, radošās darbnīcas bērniem, pieaugušajiem un vecāka gada gājuma cilvēkiem, vietējiem iedzīvotājiem un Latvijas viesiem. Svētku noskaņa tiek bagātināta ar festivāla tematikai un norises vietai atbilstošu kultūras programmu. Festivāla laikā norisinās arī amatnieku amata prasmju demonstrēšana Rīga-Eiropas kultūras galvaspilsētas projekta „Amatnieku darbnīcas TILTS" ietvaros.

Nolikumā norādīts, ka viens no nosacījumiem dalībai pasākumā ir pretendentu piedāvājuma vispārēja atbilstība festivāla koncepcijai.

Augstākās tiesas ieskatā, no minētā pasākuma koncepcijas nepārprotami izriet, ka muzeja rīkotais pasākums ir ar izglītojošu raksturu un ir vērsts uz materiālo un nemateriālo kultūras vērtību popularizēšanu sabiedrības izglītošanai un attīstībai. Tādējādi, rīkojot konkrēto pasākumu, muzejs darbojas publisko tiesību jomā.

Muzejs ir atteicis pieteicējam dalību pasākumā. Tādējādi jautājums par muzeja atteikumu pieteicējam piedalīties pasākumā ir pārbaudāms administratīvā procesa kārtībā, kā to pareizi secinājusi rajona tiesa.

[8] Tā kā no lietas materiāliem izriet, ka pieteicējs bija viens no *pretendentiem*, kas vispārējā kārtībā kā citi pretendenti pieteicās, lai saņemtu atļauju piedalīties pasākumā, bet pieteicējam tā tika atteikta, pieteicējam kā šā atteikuma adresātam ir subjektīvās tiesības to pārsūdzēt tiesā.

Līdz ar to rajona tiesa nepamatoti atzina, ka pieteicējam nav subjektīvo tiesību iesniegt pieteikumu, secīgi nepamatoti izbeidza tiesvedību lietā.

[9] Rajona tiesa, vērtējot pieteicēja subjektīvo tiesību esību, ir analizējusi, vai pieteicējs pēc būtības atbilst pasākuma nolikuma prasībām, tas ir, vai pieteicējam ir piešķirama atļauja piedalīties pasākumā, vai iestāde ir pieļāvusi vienlīdzības principa pārkāpumu un vai ir pieļāvusi procesuālos pārkāpumus. Tādējādi tiesa ir nevis izvērtējusi, vai pieteicējam ir tiesības iesniegt *pieteikumu*, bet vai pieteicēja *prasījums* par iestādes atteikumu pēc būtības *ir pamatots*.

Atteikuma tiesiskums jāvērtē tiesai, izskatot pieteikumu pēc būtības un ar spriedumu to noraidot vai apmierinot, nevis izbeidzot tiesvedību subjektīvo tiesību neesības dēļ. Ievērojot minēto, rajona tiesas lēmums atceļams un pieteikums nododams rajona tiesai lietas izskatīšanai pēc būtības.

**Nolēmuma daļa**

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 129.[1]panta pirmās daļas 1.punktu, 323.panta pirmās daļas 2.punktu un 324.panta pirmo daļu, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments

**n o l ē m a**

Atcelt Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 21.septembra lēmumu.

Nodot/pers. A/ pieteikumu Administratīvajai rajona tiesai izskatīšanai pēc būtības.

Atmaksāt /pers. A/ drošības naudu 14,23 *euro*.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese V.Krūmiņa

Tiesnese V.Kakste

Tiesnese R.Vīduša